

Sygn. akt III Ca 1960/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

Sędzia SSO Barbara Braziewicz

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska

Protokolant Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa J. N.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 13 września 2016 r., sygn. akt I C 156/16

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 712,94 zł (siedemset dwanaście złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 693,89 zł (sześćset dziewięćdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt dziewięć groszy) od dnia 22 stycznia 2016 r.;

2) oddala apelację w pozostałej części;

3) oddala wniosek o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego zawarty w odpowiedzi na apelację.

SSR(del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Gabriela Sobczyk SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Powód J. N. domagał się zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 10.227,07 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 9.220,68 zł od dnia 27 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 1.006,39 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 25 kwietnia 2014 roku doszło do uszkodzenia samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiącego jego własność, a sprawca zdarzenia posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wykupione u pozwanej. Powód zgłosił pozwanej szkodę, a ta w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłaciła na jego rzecz odszkodowanie

w kwocie 5.332,78 zł. Na dochodzoną kwotę 10.227,07 zł składają się: 9.220,68 zł tytułem uzasadnionych kosztów naprawy, kwota 246 zł stanowiąca koszt sporządzenia kosztorysu naprawy oraz kwota 760,39 zł tytułem skapitalizowanych odsetek liczonych od kwoty 9.220,68 zł od dnia 26 maja 2014 roku do dnia 26 stycznia 2015 roku.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu. Przyznał, że ponosi odpowiedzialność za szkodę powstałą w pojeździe powoda i wskazał, że w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłacił na jego rzecz odszkodowanie w wysokości 12.264,05 zł. Podniósł, że powód, wnosząc pozew, nie uwzględnił dopłaty do odszkodowania, dokonanej w dniu 12 lutego 2015 roku w wysokości 5.431,27 zł.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 września 2016 roku Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 246 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 stycznia 2016r. (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 3).

Sąd Rejonowy na podstawie akt szkody i okoliczności bezspornych ustalił, iż w dniu 25 kwietnia 2014 roku pojazd marki A (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiący własność powoda, został uszkodzony przez innego uczestnika ruchu, ubezpieczonego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Powód zgłosił szkodę w pojeździe ubezpieczycielowi sprawcy, a ten w wyniku prowadzonego postępowania likwidacyjnego, wypłacił odszkodowanie w kwocie 5.332,78 zł. Z tytułu sporządzenia prywatnej kalkulacji naprawy powód poniósł koszty w wysokości 246 zł. W dniu 12 lutego 2015 roku pozwana wydała decyzję o przyznaniu dodatkowej kwoty odszkodowania w wysokości 5.431,27 zł. Łącznie wypłacono powodowi kwotę 12.264,05 zł. Pismem z dnia 18 września 2014 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 9.466,68 zł, stanowiącej dopłatę do należnego odszkodowania.

W tym stanie faktycznym Sąd Rejonowy wskazał, iż wobec niekwestionowanej zasady odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia drogowego w świetle art. 822 kc powództwo należało uwzględnić jedynie w zakresie kosztów sporządzenia kosztorysu naprawy. Opierając się na tym, iż zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń co do zasady jest identyczny jak zakres odpowiedzialności posiadacza pojazdu mechanicznego, który spowodował szkodę wskazał, że powód w toku postępowania wykazał jedynie zasadność zasądzenia na jego rzecz kwoty 246 zł. Kwota ta wynika bowiem z faktury VAT nr (...) z dnia 8 sierpnia 2014 roku, dołączonej do akt przez stronę powodową. Zlecenie sporządzenia takiego kosztorysu przez powoda niezależnemu rzeczoznawcy stanowiło wydatek uzasadniony, gdyż wiązało się z dochodzeniem przez powoda roszczeń, wynikających z powstałej szkody. Sąd dostatecznie opierając się na materiale sprawy ustalił, iż druga część odszkodowania w kwocie 5.431,27 zł została wypłacona powodowi dopiero 12 lutego 2015 roku, a zatem po sporządzeniu przedmiotowej kalkulacji kosztów naprawy. Ponadto Sąd, na wniosek strony powodowej, dopuścił dowód z opinii biegłego do spraw ruchu drogowego i techniki motoryzacyjnej na okoliczność ustalenia uzasadnionych kosztów naprawy uszkodzonego samochodu, jednakże postanowienie to zostało następnie przez Sąd uchylone a dowód z opinii biegłego sądowego pominięty, z uwagi na brak uiszczenia zaliczki na wynagrodzenie biegłego. Wobec tej okoliczności, nie ustalono kosztów naprawy samochodu, co wymagało wiadomości specjalnych. Mając zatem na uwadze powyższe Sąd doszedł do przekonania, że powód nie sprostował obowiązkowi dowodzenia, wynikającemu z przepisu art. 6 k.c. i nie wykazał zasadności swojego roszczeń w zakresie kwoty 9.981,07 zł. O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c. W pozostałej części powództwo zostało oddalone jako niewykazane. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 kpc, na które składały się: wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika powódki w kwocie 2.400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wniósł powód, zaskarżając wyrok w części dotyczącej punktu 2 i 3. Zarzucił wyrokowi mające wpływ na wynik sprawy naruszenie przepisów postępowania, a to art. 227 kpc poprzez dopuszczenie, a następnie nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego do spraw ruchu drogowego i techniki motoryzacyjnej na okoliczność ustalenia uzasadnionych kosztów naprawy uszkodzonego pojazdu, podczas gdy jej treść stanowiłaby istotny element materiału dowodowego w sprawie; art. 233 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na oparciu rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym, z

pominięciem dowodu w postaci opinii biegłego co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy. Nadto zarzucił naruszenie art. 232 i 233 kpc poprzez uznanie żądania w przeważającej mierze za nieudowodnione, podczas gdy powód zawarł w pozwie konieczne i niezbędne wnioski dowodowe pozwalające na ustalenie wartości poniesionej szkody, zaś sąd dysponował uprawnieniem do przeprowadzenia dowodu z urzędu, pomimo nieuiszczenia przez powoda zaliczki na poczet opinii biegłego. W konkluzji wskazał na naruszenie art. 130⁴ §4 i 5 kpc w zw. z art. 83 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez zastosowanie rygoru w nim wskazanego, mimo skierowania wezwania w tym zakresie wskazującego nieprawidłowy numer konta bankowego do jej uiszczenia.

Skarżący na podstawie art. 380 kpc w zw. z art. 382 kpc wniósł o przeprowadzenie pominiętego dowodu z opinii biegłego sądowego zgodnie z postanowieniem Sądu i instancji dopuszczającym ten dowód – na okoliczność uzasadnionych kosztów naprawy pojazdu.

W uzasadnieniu wskazał, że wyrok został wydany przedwcześnie bowiem w oparciu o niepełny materiał dowodowy, a to z uwagi na pominięcie dowodu z opinii biegłego, który to mógł zostać przeprowadzony z urzędu przez sąd meriti. Wskazując na orzecznictwo Sądu Najwyższego argumentował, że przeprowadzenie powyższego dowodu stanowi jedyny sposób przeciwdziałania niebezpieczeństwu oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, podważającego funkcję procesu.

Ze względu na powyższe wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienie powództwa w całości zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego wedle norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz interwenienta ubocznego kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja zasługiwała jedynie na częściowe uwzględnienie, choć nie z przyczyn w niej podniesionych.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do najdalej idącego zarzutu - nierozpoznania istoty sprawy, którego skarżący upatruje w oparciu rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym wobec nieuwzględnienia opinii biegłego. Poza sporem pozostawała zasada odpowiedzialności pozwanej, jako ubezpieczyciela. Powód wskazał zakres kosztów, które ujawniły się w wyniku zaistnienia zdarzenia. Ich wysokość miała być zweryfikowana przez biegłego. Sąd umożliwił powodowi podjęcie inicjatywy dowodowej, zmierzającej do zgromadzenia materiału dla postępowania dowodowego. Możliwości tej skarżący nie wykorzystał, tym samym podniesione przez niego w apelacji zarzuty naruszenia przez Sąd prawa procesowego, a to art. 233 kpc stają się nietrafne. W konsekwencji, Sąd Rejonowy ocenił przy wydawaniu rozstrzygnięcia twierdzenia stron, akta szkody i złożone dokumenty, czemu dał wyraz w motywach uzasadnienia. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena materiału dowodowego nie budzi przy tym wątpliwości. Została ona dokonana w granicach swobodnej oceny dowodów, a zatem zgodnie z art. 233§1kpc.

Nadmienić przy tym należy, że poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych powód w apelacji nie zakwestionował. Odnieść to należy w szczególności do ustaleń co do kwot wypłaconych już powodowi w postępowaniu likwidacyjnym, w szczególności zaś wypłacenia mu kwoty 5431,27zł na podstawie decyzji z dnia 12 lutego 2015r. okoliczność ta została tym samym uznana przez Sąd Okręgowy jako przyznana- zgodnie z art. 230kpc.

Odnosząc się do głównego zarzutu apelacji sprowadzającego się do nieprzeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii biegłego, Sąd Okręgowy zarzut ten ocenił jako nietrafny.

Sąd nie ma obowiązku poszukiwania dowodów za stroną i działania w tym zakresie z urzędu poprzez dopuszczenie dowodu nie wskazanego przez stronę (art. 232 zd. 2 kpc). Zwłaszcza, że powód - reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, stosowną inicjatywą dowodową się wykazał, jednak uchybił obowiązkowi uiszczenia zaliczki. W tym

stanie rzeczy nie sposób uczynić zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 232 kpc w zw. z art. 233 kpc. Jak wynika bowiem z zasady kontrydiktoryjności procesu cywilnego, to strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 kpc mogą być przedmiotem dowodu. Obowiązkiem stron jest, zgodnie z art. 232 kpc wskazywanie dowodów dla stwierdzenia przytaczanych faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zaś prowadzenie postępowania dowodowego z urzędu w jakimkolwiek zakresie może mieć tylko wyjątkowy charakter. Sąd rozpoznający sprawę w procesie cywilnym, kontrydiktoryjnym, w sytuacji, gdy strona reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika, który zgłasza potrzebne wnioski dowodowe, jednakowoż z nieuzasadnionych przyczyn nie wykonuje zarządzenia (dotyczącego uiszczenia zaliczki na wydatki), od którego zależy przeprowadzenie tego dowodu, nie jest zobowiązany na mocy art. 232 kpc do przeprowadzenia tego dowodu z urzędu. Co do zasady, w świetle powołanej zasady kontrydiktoryjności, przyjmuje się bowiem, że art. 232 kpc dopuszcza działanie sądu z urzędu jedynie w wyjątkowych wypadkach z uwagi na zasadę równego traktowania stron. (por. np. wyrok SN z 21 stycznia 2015 r., II PK 61/14, LEX nr 1642877). Może to mieć miejsce np. gdy strona jest nieporadna i nie ma świadomości z konieczności przeprowadzenia w sprawie dowodu z opinii biegłego i o przeprowadzenie tego dowodu nie wnosi. To niewątpliwie w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Ciężar dowodzenia spoczywa na tym, kto wywodzi z danej okoliczności skutki prawne (art. 6 kc), a obowiązek przedstawienia dowodów skierowany jest do stron (art. 232 kpc). Możliwość dopuszczenia dowodu z urzędu ograniczona jest do sytuacji szczególnych i nie może skutkować wyłączeniem strony z obowiązku przedstawiania dowodu, w szczególności gdy jest ona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. W przeciwnym razie doszłoby do naruszenia zasady kontrydiktoryjności i równości stron w procesie.

W rozpoznawanej sprawie - ze względu na podnoszoną przez pozwanego okoliczność kwestionowania wysokości szkody, a zgłoszenia przez skarżącego wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego celem wykazania poniesionych kosztów - Sąd postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2016r. uwzględnił powyższy wniosek dowodowy na okoliczność ustalenia uzasadnionych kosztów naprawy uszkodzeń powstałych w samochodzie marki A. (...) na skutek zdarzenia drogowego z dnia 25 kwietnia 2014r., a nadto wyliczenia kosztów naprawy pojazdu przy zastosowaniu dostępnych na rynku części alternatywnych z zastosowaniem średnich stawek za robocizogodziny, stosowanych przez nieautoryzowane zakłady naprawcze z terenu miejsca zamieszkania powoda i okolic w roku 2014. Dowód ten miał znaczenie dla zgłoszonego przez powoda roszczenia, w celu wykazania zasadności jego wysokości określonego w pozwie. Jednocześnie Sąd zobowiązał powoda do uiszczenia w terminie 7 dni kwoty 500 zł tytułem zaliczki na wynagrodzenie biegłego pod rygorem pominięcia dowodu. Zarządzenie w tym zakresie zostało odebrane przez pełnomocnika powoda w dniu 24 czerwca 2016r., w określonym terminie zaliczka nie została wpłacona. W związku tym postanowieniem z dnia 13 września 2016r. postanowienie dowodowe zostało uchylone, a dowód pominięty z uwagi na nieuiszczenie w wyznaczonym przez Sąd terminie zaliczki na wynagrodzenie biegłego.

Nie sposób postawić Sądowi Rejonowemu skutecznego zarzutu co do zasadności decyzji o pominięciu dowodu z opinii biegłego. Argumenty podniesione przez stronę powodową, oparte na braku winy w nieuiszczeniu zaliczki, nie zasługują na uznanie z uwagi na regulację zawartą w art. 130⁴ § 2 i 5 kpc, zgodnie z którą sąd pominie czynność połączoną z wydatkami jeśli strona, która wnioskuje o jej podjęcie, nie uiszcza zaliczki w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż dwa tygodnie. Całkowicie niezasadny jest podniesiony przez powoda argument związany z tym, że nie dysponował on prawidłowym numerem konta do wpłaty zaliczki (bo na wezwaniu wskazano nr konta przeznaczonego do opłat sądowych, a nie do wpłaty zaliczek). Postawiony zarzut świadczy to o posiadanej przez pełnomocnika powoda wiedzy o numerach kont bankowych Sądu. Nic nie stało zatem na przeszkodzie, aby uiszczyć zaliczkę na właściwe konto lub na konto bankowe Sądu mylnie wskazane w wezwaniu z właściwym oznaczeniem tytułu wpłaty. co wywarłoby skutek w postaci przeksięgowania tej wpłaty na konto właściwe. Tym samym wywód w apelacji w tym zakresie jest całkowicie chybiony.

Podsumowując, uznać należało, że Sąd Rejonowy miał podstawy do pominięcia zgłoszonego przez powoda wniosku dowodowego.

W tym kontekście ponowny wniosek w tym zakresie zgłoszony w postępowaniu odwoławczym podlegał oddaleniu jako spóźniony(art. 381kpc). Nie zachodziły podstawy do uzupełnienia postępowania dowodowego przez Sąd Okręgowy. Z uprawnienia do przeprowadzenia dowodu w postępowaniu odwoławczym sąd drugiej instancji nie może korzystać w sposób dowolny. Trzeba zatem podkreślić, że wskazany przepis nie służy wykrywaniu i zbieraniu nowych okoliczności faktycznych i środków dowodowych, a jedynie otwarciu się możliwości dowodzenia okoliczności wyłącznie faktycznych, wcześniej niemożliwych do wykazania z przyczyn obiektywnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2009 r. I CSK 158/09, LEX nr 533833). Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2002 r., IV CKN 980/00, Lex, nr 53922).

Biorąc zatem pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, uznać należało za prawidłowy wniosek Sądu Rejonowego o nieudowodnieniu przez powoda swego żądania(art. 6 kc).

Kontrola instancyjna wykazała, że Sąd I instancji bez uchybienia przepisom procesowym zgromadził materiał dowodowy, w sposób prawidłowy dokonał jego weryfikacji pod kątem wiarygodności i mocy dowodowej nie przekraczając granic swobodnej oceny wyznaczonych treścią art. 233 § 1 kpc i na tej podstawie poczynił trafne ustalenia faktyczne. Mając to na względzie, Sąd Okręgowy w całości podzielił argumentację faktyczną i prawną zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyjmując ją za własną.

Pomimo, iż apelacja nie mogła odnieść skutku we wskazanym przez skarżącego kierunku, częściowemu uwzględnieniu podlegało jego żądanie zgłoszone w pozwie, a to w części w zakresie roszczenia o odsetki skapitalizowane oraz w części pozostałe roszczenie odsetkowe.

Powód domagał się odsetek skapitalizowanych w kwocie 760,39 zł liczonych od kwoty 9220, 68 zł za okres od 26 maja 2014r. do 26 stycznia 2015r. oraz odsetek ustawowych od kwoty 9220,68zł od dnia 27 stycznia 2015r. Mimo ostatecznego uznania niezasadności roszczenia co do kwoty głównej, Sąd Okręgowy zważył, że druga część odszkodowania została wpłacona powodowi na podstawie decyzji z 12.02.2015r. po upływie 30 dniowego terminu do realizacji tego roszczenia wynikającego z art. 817§1kc. Termin ten upłynął 25 maja 2014r.(szkodę zgłoszono 25 kwietnia 2014r.-k. 79) Tym samym wypłacając drugą część odszkodowania pozwany był w opóźnieniu. Zgodnie z art. 481§1kc, w tej sytuacji powodowi należą się odsetki za opóźnienie.

Skapitalizowane odsetki ustawowe za okres od 26 maja 2014r. do 26 stycznia 2015r. od wypłaconej kwoty 5431,27zł wynoszą 447,89 zł. Kwotę tę zgodnie z żądaniem pozwu Sąd Okręgowy zasądził z odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Sąd Okręgowy zasądził też na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 5431,27zł za okres od 27 stycznia 2015r. do 12 lutego 2015r.(data decyzji). W tej dacie z całą pewnością pozwana nadal pozostawała w opóźnieniu, skoro kwotę tę wypłaciła po wydaniu decyzji. Skapitalizowane odsetki za ten okres wyniosły 19,05 zł. Od kwoty tej nie zasądzono odsetek, wobec braku takiego żądania w pozwie.

Tym samym we wskazanym zakresie apelację należało uwzględnić i w tym zakresie podwyższyć zasądzoną wyrokiem kwotę. Z tych to też przyczyn, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w oparciu o art. 386§1 kpc, a w pozostałym zakresie oddalił apelację w oparciu o art. 385 kpc jako bezzasadną. Jednocześnie oddalono zawarty w odpowiedzi na apelację wniosek o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego „od powoda na rzecz interwenienta ubocznego”, bowiem w sprawie nie występował interwenient uboczny. Zważywszy, że pozwany był w sprawie reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do wzywania go do doprecyzowania lub sprostowania tak sformułowanego wniosku zawartego w odpowiedzi na apelację.

SSR(del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Gabriela Sobczyk SSO Barbara Braziewicz